

FD, 13 december 2007

Toezichthouder schetst fout beeld van verschoningsrecht

Rotte appels rechtvaardigen niet overboord gooien van fundamentele verworvenheid

Ludwijn Jaeger

Elke foute notaris of advocaat is er één te veel, maar de constatering dat er rotte appels zijn, rechtvaardigt niet het overboord gooien van het fundamentele recht om een notaris of een advocaat in vertrouwen te mogen raadplegen.

Onlangs gaf de directeur van het Bureau Financieel Toezicht (BFT), de heer Folkert Winkel, een interview (FD 29 november). Het BFT houdt onder meer toezicht op de naleving van de plicht tot identificeren van cliënten en het melden van ongebruikelijke transacties door dienstverleners, waaronder notarissen. Het interview volgt op een voropinabericht dat een onthutsend beeld geeft van de

ring van witwassen. De vraag is natuurlijk hoe ver dat toezicht moet gaan en welke principiële rechten daarvoor moeten wijken.

De mogelijkheden die de toezichthouder nu heeft, gaan, aldus Winkel, niet ver genoeg en de wetgever moet ingrijpen. Het BFT mag zijn constatering niet doormelden aan opsporingsinstanties en het mag dossiers bij (wettelijke) geheimhouders niet inzien.

Het is inderdaad eigenaardig dat het BFT, bij de constatering dat een melding van een ongebruikelijke transactie ten onrechte achterwege is gebleven, niet zelf alsnog de benodigde gegevens door kan geven aan opsporingsinstanties. Dit lijkt een gevolg van ondoordachte wetgeving. Het BFT kan in beginsel wel afdwingen dat de betreffende notaris dit alsnog

beroept op de wettelijke transacties. Deze samenwerking voorziet hier al in.

Bekleders van een geestelijk ambt, notarissen, advocaten, artsen en apothekers mogen zich van oudsher beroepen op de omstandigheid dat zij uit hoofde van hun stand, ambt of beroep tot geheimhouding verplicht zijn. De wens van het BFT dossiers van notarissen en advocaten in te zien komt vanzelfsprekend in strijd met deze geheimhouding. Onlangs werd om deze reden (ook) in hoger beroep een klacht over de weigering om inzage te verlenen aan het BFT door de notariskamer van het gerechtshof Amsterdam afgewezen. Winkel toont zich dan ook een slecht verliezer door nu om een wetswijziging te vragen.

De snelheid waarmee Kamerleden zijn oproep lijken te volgen, is,

beroepsgeheim, dient dit standpunt, tenzij over de onjuistheid daarvan redelijkerwijs geen twijfel kan zijn, gerespecteerd te worden.

Slechts bij zeer uitzonderlijke omstandigheden prevaleert de waarheidsvinding, en dan dient de inbreuk op de geheimhoudingsplicht niet verder te gaan dan strikt noodzakelijk is om die waarheid aan het licht te brengen. Als dit uitgangspunt zelfs in het strafrecht opgeld doet, waarom zou dan preventief toezicht al aanleiding moeten zijn voor doorbreking hiervan?

Ook de aanleiding voor de oproep tot doorbreking van de geheimhoudingsplicht doet vreemd aan: zeven notariskantoren die de regeling tegen witwaspraktijken schenden. Dat het BFT tot die constatering kan komen toont toch juist aan dat het toezicht, ook met